

Planering vid vattenbrist – före – under - efter

Pär Aleljung
Livsmedelsverket
Mikrobiolog, medlem i VAKA

 Livsmedelsverket

Agenda

Intro
Före
Under
Efter

 Livsmedelsverket

Klimatanpassning -Vi har kommit olika långt

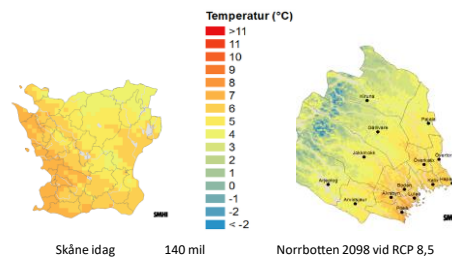
De kommuner / Län som varit med om torkan 2016 och 2017 har nog kommit längst.

Måste man varit med om problem för att ta sig i kragen?

Måste det till en eldsjäl?

 Livsmedelsverket

För att förstå storheterna:

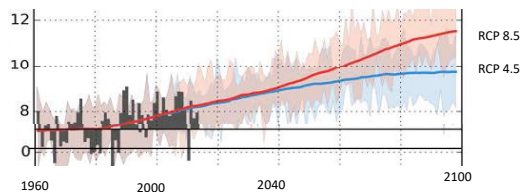
Skåne idag 140 mil Norrbotten 2098 vid RCP 8,5

Vad ligger 140 mil söder om Skåne? Nantes!

 Livsmedelsverket

SMHI

Medeltemperatur i Sverige nu och i framtiden

RCP:er är möjliga utvecklingsvägar för strålningsbalansen "representativa koncentrationsutvecklingsbanor" (Representative Concentration Pathways). RCP:erna anges i W/m².

 Livsmedelsverket

SMHI

Klimatets direkta påverkan på rå- och dricksvatten: Olika väderfenomen

> Torka

- Dålig tillgång på yt- och grundvatten
- Recipienter med lågt flöde har högre andel renat avlopp
- Större risk för skogsbränder

> Översvämning

- För mycket vatten kan kortsluta en grundvattentäkt
- Läckage av oönskade ämnen
- Fysiska skador på byggnader och ledningsnät
- Ras och skred

 Livsmedelsverket

Varmare råvatten

- Varmare dricksvatten : 20 °C och över
- Mer problem med tillväxt i ledningsnätet
- Över 25 °C ökar risken för Legionella!
- Möjlig fler opportunisterna som kan klara sig bättre i ledningsnätet
- Risk för fler tillfällen med lukt och smak – vatten håller sig sämre.

Klimatets indirekta påverkan

Teknik

- Utvecklingsprojekt, vattenresurser (dammar och bevattning)
- Vattenkylda anläggningar, luftkonditionering
- Byte av industri- jordbruks- och skogsbruksmetoder
- Rörssystem och deras bristande konstruktion och drift
- Ny dagvattenhantering och metoder för reningsverk

Före – vad måste vara klart innan vattenbristen?

Klimatanpassning / RSA

Krisberedskap

- Reservvattenplan
- Nödplan
- Informationsplan
- Övningar

Kompetensökning

- Nya hot
- Nya informationsvägar
- Ny teknik
- Övningar

Vilka län är utbildade i KASKAD

Klimat AnpaSsad KommunAI Dricksvattenförsörjning

- **Klara:** Jönköpings-, Västerbottens-, Uppsala -, Västerbottens -, Östergötlands län
- **På G:** Gävleborgs- Kronobergs -, Kalmar -, V-Götalands -, Stockholms och Jämtlands Län
- Def finns platser under 2019 så det räcker till alla!

Nationellt Nätverk för Dricksvatten (SLV)

- <https://www.livsmedelsverket.se/fon/om/arbetsomraden/nationellt-dricksvattenanordning>

Klimatanpassningsportalen (SMHI)

- <http://www.klimatanpassning.se/>

Översvämningportalen (MSB)

- <https://grip.msb.se/App/oversvamningsportalen/beriket/beriket.html>

Ras och Skred (MSB / SGI)

- <http://ris.seedgeo.se/ras/indikator/>

Länsvisa klimatanalyser (SMHI)

- https://www.smhi.se/klimat/handboken/klimat/temperatur/02_bergslagen/2017_nya/2017/2017.html

Vattenbalansen (SMHI)

- <https://www.smhi.se/vadstret/vadstret/overgrip/vattenbalansen>

Beräknade grundvattennivåer (SMHI / SGU)

- <http://grundvatten.nu/modul/groundwater/02ent.asp?index.html>

Under – Vid vattenbrist

Krishantering

Informationshantering

- Hushålla med vatten
- Koka
- Var det finns vatten att hämta

Reserv eller nödvattenförsörjning

Efter

Vila
 Utvärdera händelsen
 Åtgärda felaktigheter
 Lyft upp det som fungerade
 Göra en ny riskanalys!

 Livsmedelsverket

Hur ska vi klara detta?

Vi måste påpeka vattnets betydelse
 Dricksvatten borde vara högst på agendan på lokal och regional nivå

- Holland, England, Cypern, Portugal

Det måste kosta att förbruka mycket vatten

- Danmark, Tyskland mfl har progressiv taxa

Vad inbegriper nödvändiga kostnader för dricksvattenproduktion?

 Livsmedelsverket

Hushålla vs spara på vatten

I Sverige förbrukar vi i genomsnitt 140 liter

vatten per person och dygn.

60 liter för personlig hygien.

30 liter för toalettspolning.

15 liter för disk.

15 liter för tvätt.

10 liter för mat och dryck.

10 liter övrigt.

Det kostar 5,60 kr per person och dygn att ha vatten och avlopp (Svenskt vatten)

 Livsmedelsverket

Gå till www.menti.com
 Koden: 714214

Frågor?

par.aleljung@slv.se

 Livsmedelsverket